

АТОМНИК АУ України

№1 (1150) 11 січня 2024 року

Заснована 1 грудня 2000 року

ГАЗЕТА ПРОФЕСІЙНОЇ СПІЛКИ

ПРАЦІВНИКІВ АТОМНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ ТА ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ

ПОВЕРНЕННЯ

Визволено з російського полону п'ятеро нацгвардійців ЧАЕС

3 січня 2024 року відбувся найбільший за час повномасштабного російського вторгнення в Україну обмін військовополоненими. Звільнено 230 українців та українок. Серед них п'ятеро нацгвардійців, які потрапили в полон, виконуючи свої обов'язки на Чорнобильській атомній електростанції.

Зокрема і чоловік членкині профкому ДСП ЧАЕС Вікторії Стариншак, яка є головою Ради організації молоді ЧАЕС. Увесь цей час, а окупація атомної станції відбулася під час повномасштабного вторгнення у 2022 році вже в перший день агресії — 24 лютого, Вікторія самовіддано боролася за звільнення з полону свого чоловіка Андрія.

— Це була спільна робота, — каже Вікторія. — І Головного управління розвідки МО України, Координаційного штабу з питань поводження з військовополоненими, Офісу Омбудсману України, Головного управління Національної гвардії, Міністерства внутрішніх справ. Дуже допомагали міжнародні партнери, зокрема з Об'єднання Арабських Еміратів. За півтора місяця до сьогоднішнього обміну я була в Туреччині, возила дітей військовополонених, загиблих та безвісти зниклих на тижневий відпочинок. Там відбулися важливі зустрічі, ми просили допомоги у поверненні наших хлопців, нацгвардійців ЧАЕС. Але про те, що обмін військовополоненими відбудеться, я дізналася тільки напередодні. Довгоочікувано, але несподівано. Спочатку була ін-

формація, що Андрій є у списку, потім сказали — немає. А вчора він зателефонував мені сам. Я не могла вимовити жодного слова від сліз і радості. Зараз перебуваю поряд з ним у Києві, в госпіталі.

Чоловік Вікторії наразі проходить низку обстежень і лікування, адже, як і інші полонені, повернувся з виправної колонії (а саме там тримали всіх наших) дуже виснаженим, у критичному стані. Ми попросили Вікторію поділитися історією чоловіка про перебування в полоні та їхню довгоочікувану зустріч.

— Чоловік разом з побратимами, загалом 178 осіб, потрапив у полон 24 лютого 2022 року, і понад місяць, до 31 березня, їх утримували на території ЧАЕС. Оскільки вся станція була під окупацією, частину людей держали в захисних спорудах, а були такі, як і мій чоловік, кого утримували на санпропускному пункті. Через що хлопці отримали значну дозу опромінення.

У березні була єдина ротация персоналу, коли відпустили 10 жінок і одного онкохворого, який дуже погано почувався, а решту продовжували тримати до 31 березня на станції. Потім їх вивезли на територію білорусі, трохи згодом — на територію рф.

Весь цей час зв'язку з ними не було, ми лише зна-

ли від звільнених полонених, де вони перебували на момент їх повернення.

Живий!

У жовтні-листопаді 2022 року були перші звільнення, повернулися 7 осіб. А в серпні ми отримали листи від наших полонених, через Червоний Хрест. У листі Андрій написав: «Жив. Здоров. Все хороше». Це була маленька радість — живий! Адже написано було його рукою. Наступна звісточка — 31 грудня 2022-го, на Новий рік був обмін полоненими, і мені один зі звільнених розповів, що був разом з моїм чоловіком. А вже у травні 2023-го зміг зателефонувати Андрію, сказав, що його мислять. Але довелося чекати ще понад півроку...

(Закінчення на 2-й стор.)

КРИТЕРІЇ ЯДЕРНОЇ ТА РАДІАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ

Рівень безпеки енергоблока №1 ПАЕС суттєво вищий, ніж на початку його експлуатації

Отримано ліцензію на безпечну експлуатацію енергоблока №1 Південноукраїнської АЕС на визначених у проєкті рівнях потужності до 2 грудня 2023 року. Цій події передувало тривалий і непростий шлях — розповідає Павло МАЛІК, начальник служби аналізу безпеки ВП ПАЕС.

ЗАПОБІЖНІ ДІЇ ТА ПОЛІПШЕННЯ ПРОЦЕСІВ

Чергова періодична переоцінка безпеки (ППБ) на енергоблоці №1, щоб підтвердити можливість його безпечної експлуатації на визначених у проєкті рівнях потужності до 2 грудня 2023 року, була особливою. Передусім — складний час, на який припало виконання більшості запланованих завдань з ППБ. Спочатку пандемія суттєво обмежила ефективність і швидкість роботи. Потім військова агресія росії, яка призвела до евакуації певної частини задіяного в ППБ як власного персо-

налу, так і підрядного, а також представників Держатомрегулювання та експертів Державного науково-технічного центру з ядерної та радіаційної безпеки. Ситуацію ускладнювали численні повітряні тривоги через ракетні обстріли, тривалі відключення світла, втрата комунікації та можливості забезпечення нормального робочого процесу. Стало зрозуміло, що дотриматися встановлених термінів виконання ППБ буде неможливо, якщо не вжити превентивних дій. Такі дії були визначені й упроваджені на всіх рівнях управління — це й перехід компанії на електронний документообіг та листування, постійний посилений моніторинг стану справ, оперативне вирішення питань на аудіо-, відеонарадах із застосуванням електронних засобів зв'язку, зміни в організації робіт тощо. Завдяки цьому вдалося стабілізувати ситуацію та врешті-решт не лише надолужити відставання від графіка, а й отримати певний запас.

СПІЛЬНА РОБОТА — ЗАПОРУКА УСПІХУ

Розуміння надважливості подовження дозволеного терміну експлуатації енергоблока в умовах дефіциту потужностей і надзвичайного стану в

електроенергетиці в умовах воєнного часу з боку всіх учасників процесу стало запорукою вчасного завершення ППБ. Цього неможливо було б досягти, якби не готовність Держатомрегулювання до оперативного вирішення поточних завдань, експертів ДНТЦ ЯРБ — до підвищеного навантаження в умовах дефіциту часу, партнерів-підрядників — до виконання зобов'язань, а всіх разом — до надійної роботи в непридатних на те умовах нестачі світла, обмежень, а часто й відсутності зв'язку й інтернету, необхідності переходуватися під час постійних повітряних тривог тощо.

Серед підрядників, які в надскладних умовах все ж зуміли забезпечити вчасну розробку звіту з періодичної переоцінки безпеки (ЗППБ), хочеться відзначити: ТОВ «Енергобезпека груп», «Енергоризик», Бюро аналітичних досліджень безпеки АЕС, Державний науково-інженерний центр систем контролю та аварійного реагування, Київський інститут «Енергопроект» та ТОВ «Експертно-технічний центр «Енергоресурс», а також спеціалістів ВП «Науково-технічний центр», які надали важливу підтримку та науковий експертний аналіз, Інститут ядерних досліджень міста Ржеж, ІПП «Центр», ПТЦ «КОРО» та інші. Від Південноукраїнської АЕС у підготовці звіту було задіяно 15 підрозділів. Усім причетним щира подяка та шана.

(Закінчення на 2-й стор.)

ВОЇНИ СВІТЛА

«Завдяки нашим Героям є ранок і Україна»

Про початок повномасштабного вторгнення, про те, як згодом воював на передовій — згадує працівник Рівненської АЕС Віктор Костючик. До лав місцевої тероборони чоловік вступив 2019-го. Це був усвідомлений крок. Як і потім — боронити Україну в найзапекліших боях.

Оперативно спрацювали

24 лютого 2022 року йшов планово-попереджувальний ремонт 1-го енергоблока. О 8.15 мені на роботу зателефонували із територіального центру комплектування: «Тероборонівцям негайно зібратися у визначеному місці». І в перший день відразу під охорону було взято важливі об'єкти інфраструктури, автомобільні та залізничні мости, перехрестя, на автошляхах організували блокпости.

Захищати Батьківщину, родину, усе, що тобі дороге і рідне, — такою була моя мотивація. У перші дні повномасштабної російської агресії чергували на блокпостах, перевіряли автомобілі, маршрутки, були випадки — передавали підозрілих осіб «службам».

(Закінчення на 4-й стор.)

В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

«Об'єднання «Радон»: підприємство продовжує працювати

Державне спеціалізоване підприємство «Об'єднання Радон», яке є членською організацією Атомпрофспілки з 1993 року, попри війну у складнощі, пов'язані з нею, продовжує працювати, виконувати свої надважливі завдання. Профспілка об'єднання, хоч і серед малочисельних в Атомпрофспілці, також продовжують активну діяльність.

У звичному режимі з додатковою пересторогою

У перші дні повномасштабного російського вторгнення внаслідок масованого бомбардування Києва сталося влучання поруч з київською філією ДСП «Об'єднання «Радон», на щастя, не потрапило у важливі об'єкти. Тоді, бо й Зона відчуження була окупована російськими військовими формуваннями, Держатомрегулюванням було частково призупинено здійснення «Об'єднанням» ліцензованої діяльності з поводження з радіоактивними відходами.

— Наразі підприємство працює у звичному режимі, — зазначає голова ППО ДСП «Об'єднання «Радон» Євген Ігнатюк. — У зв'язку зі збройною агресією росії проти України та новим законодавством України про організацію трудових відносин виникають деякі питання організації роботи в умовах воєнного стану. Але це стосується не тільки ДСП «Об'єднання «Радон», а й усіх інших державних підприємств. Адміністрація підприємства та первинні профспілкові організації ДСП «Об'єднання «Радон» вживають усіх необхідних заходів для нормального безперервного функціонування підприємства та підтримання належних умов праці персоналу, враховуючи положення Колективного договору.

(Закінчення на 3-й стор.)

ОФІЦІЙНО

Петра Котіна призначено виконуючим обов'язки голови правління АТ «НАЕК «Енергоатом»

Відповідно до опублікованої постанови Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2023 р. №1420 «Про утворення акціонерного товариства «Національна атомна енергогенеруюча компанія «Енергоатом» президента ДП «НАЕК «Енергоатом» Петра Котіна призначено виконуючим обов'язки голови правління новоствореного АТ «НАЕК «Енергоатом».

Виконуючими обов'язки членів правління Компанії призначено Хартмута Якоба, Юрія Шейка та Олександра Остаповця.

Постановою передбачено, що товариство є правонаступником всіх майнових і немайнових прав та обов'язків ДП «НАЕК «Енергоатом». Його відокремлені підрозділи продовжують функціонувати як відокремлені підрозділи товариства (філії, представництва).

Значенням рішенням уряду затверджені:

- Статут АТ «НАЕК «Енергоатом»
- Положення про наглядову раду АТ «НАЕК «Енергоатом»
- Положення про принципи формування наглядової ради АТ «НАЕК «Енергоатом».

Відповідно до Постанови ухвалено рішення про емісію акцій товариства. Запланований розмір його статутного капіталу становить 306 млрд 245 млн 378 тис. грн.

МІЖНАРОДНІ НОВИНИ

Велика перемога права на енергію: заборона відключень у Європі

Наприкінці 2023 року Європейська рада та Європейський парламент досягли попередньої домовленості про реформування структури ринку електроенергії ЄС (EMD). Величезною перемогою для ЄФПГО та інших членів коаліції «Право на енергію», які тривалий час виступали за заборону відключень, стала стаття 8 Угоди, яка передбачає так: «Держави-члени повинні забезпечити, щоб вразливі та енергетично бідні споживачі були повністю захищені від відключень електроенергії... включаючи заборону відключень».

Значний крок вперед
Рекорд має на меті зробити ціни на електроенергію менш волатильними від волатильних цін на вихідні палива, захистити споживачів від цінових стрибків, прискорити впровадження відновлюваних джерел енергії та покращити захист прав споживачів. Хоча коаліція «Право на енергію» виступала за більш жорсткі формулювання та ще більш зобов'язуючі положення, результат є великим кроком вперед, який дозволить краще захистити громадян, особливо найбільш вразливі верстви населення.

Тепер попередня угода має бути схвалена та офіційно прийнята обома інституціями, перш ніж вона буде перенесена в національне законодавство. ЄФПГО та інші члени коаліції «Право на енергію» й надалі наполягатимуть на амбїтній транспозиції та запровадженні суворої, реальної заборони відключень на національному рівні, що виходить за рамки тексту, узгодженого минулого тижня.

Зимовий план прийнято

ЄФПГО розпочала кампанію за право на енергію майже десять років тому, перш ніж стати членом-засновником коаліції «Право на енергію» у 2017 році. Хоча спочатку прогрес був обмеженим, ЄФПГО та інші члени продовжували боротися за забезпечення права людини на енергію. Угода, досягнута минулого тижня, яка прийшла наприкінці року активної адвокації, є останньою перемогою коаліції.

Однак, оскільки десятки мільйонів людей по всій Європі живуть в умовах енергетичної бідності, а 9,3% населення ЄС не змогли підтримувати належний рівень тепла у своїх будинках у 2022-му, порівняно з 6,9% роком раніше, необхідно зробити ще більше. Напередодні засідання Енергетичної ради ЄС у Брюсселі коаліція запропонувала зимовий план для повної боротьби з енергетичною кризою у Європі. Під час засідання Енергетична рада погодилася продовжити дію регламенту щодо запобігання підвищенню цін на газ та електроенергію до 2025 року.

ПОВЕРНЕННЯ

Визволено з російського полону п'ятеро нацгвардійців ЧАЕС

(Закінчення. Початок на 1-й стор.)

Побиття та катування
Там справжнє пекло. Хлопці перебували у виправних колоніях. Всюди відеорежими та наглядачі. В камерах було по 24 людини — і нацгвардійці, і морпихи, і цивільні з Маріуполя. Не дозволяли нікуди виходити, при цьому вони мали майже весь час стояти. Не можна навіть присісти навшпиньки, бо якщо сідаєш, тебе б'ють. Через це у всіх хлопців страшний набряк ніг, хоч вони худі всі, а ноги червоні, попухлі та у виразках.

Полонених постійно били, катували електрошоком. Без попереджень заходили до камери й без причини починали гамселити. На вулицю не пускали по три місяці, а коли випускали,

наші просто дихали свіжим повітрям, були раді, що можуть бачити небо.

Усі, кого звільнили, приїхали у критичному стані. Зараз проходять щоденні обстеження в госпіталі, у всіх хлопців чисельні травми, забої внутрішніх органів і високий рівень виснаження.

Вечори в полоні

Щовечора хлопці згадують сім'ю, рідних, діляться розповідями про них — бо це те, що тримає, що допомагає вірити у повернення, у майбутнє на рідній землі. Також усі хлопці мріють про те, що вони насамперед зроблять, коли повернуться: «Першим ділом я обійму дружину/дитину/батьків».

А ще навіть святкують дні народження один одного і рідних. Найдорожчий подарунок — це їжа. Іменинник отримує

подвійну або навіть потрійну порцію їжі. Звісно, хтось через це залишається голодним.

Психологічні випробування

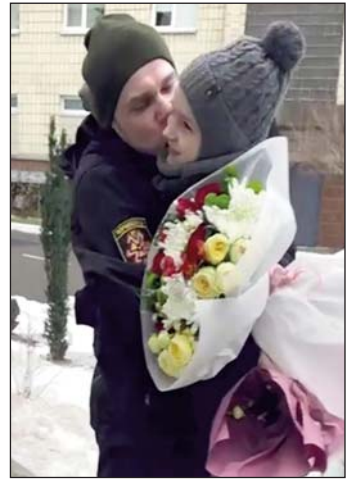
Там дуже важко морально. На щастя, мого чоловіка не зламали. А є хлопці й серед тих, хто там залишився, яких морально добивають. Коли русня бачить, що фізичні катування не діють, добиває морально. Багато хто зневірився.

Найважче тим, кому за 40 років, здебільшого вони не знають, що з їхніми рідними. Мій чоловік, коли повернувся, у перші хвилини попросив аркуш і почав з пам'яті записувати прізвища та імена, навіть номери телефонів тих, з ким перебував у камері. І каже: «Мені потрібно знайти їхніх рідних». Я не уявляю, як це можна було запам'ятати! Кажу, ти ж навіть свій номер вивчити не міг. А він мені: «Я такі дрібниці знаю про їхні сім'ї, щоб змогли довести, що це справді вони там сидять — щоб рідним вісточки про них дати».

Повернення

Коли чоловік зателефонував 19 травня, я йому сказала, що чекаю його, з рідними все добре, бабуся й дідусь в порядку (вони виховували Андрія). Потім повідомила бабуся, що живий і все гаразд, будемо витягувати. А в наступну п'ятницю дід помер, не витримало серце. І коли чоловік повернувся, я не знала, як йому сказати, що людина, яка його виростила, померла...

Бабуся, дізнавшись, що чоловіка поминали, геть не вірила, сказала, що тільки коли побачить його, повірить в це :).

Наш 7-річний син, почувши, що тато поминали, впав на коліна і заплакав. Насправді він дуже вірив у те, що тато повернеться. Колись раніше Ромчику, як одному з дітей полонених (він відмовився від іграшок, сказав, що найбільше хоче, щоб йому зателефонував тато) Тайра особисто подарувала телефон: «Тато тобі обов'язково подзвонить». Тож син коли отримав дзвінок з невідомого номера і почув: «Рома, це тато», почав плакати, бо не вірив, що це сталося! А коли вони зустрілися, в дитини був ступор, бо син не міг опанувати, що перед ним тато!

Днями у Вікторії був прямий ефір на 1+1 «Суспільне», де показували кадри першої зустрічі тата з сином. Наведіть камеру на QR-код, щоб подивитися відео:

Марічка КОРМУШКИНА

КРИТЕРІЙ ЯДЕРНОЇ ТА РАДІАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ

Рівень безпеки енергоблока №1 ПАЕС суттєво вищий, ніж на початку його експлуатації

(Закінчення. Початок на 1-й стор.)

УСЕ НЕОБХІДНЕ ЗАДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ БЕЗПЕКИ

Серед пересічних громадян поширена думка, що обладнання енергоблоків АЕС з кожним роком старішає, а тому їх експлуатація стає дедалі небезпечнішою. Це хибне міркування. Складний процес контролю та забезпечення прийнятної технічного стану обладнання перебуває під достатнім контролем як з боку експлуатуючої організації, так і Держатомрегулювання. Варто зазначити, що в рамках довгострокової експлуатації було замінено обладнання майже на 1,9 млрд грн. Тобто треба розуміти, що наразі на енергоблоці №1 більшість обладнання, важливого для безпеки ядерної установки, — сучасне та відповідає всім світовим стандартам і вимогам. З метою підвищення безпеки реалізовано понад 63 заходи Комплексної (зведеної) програми підвищення рівня безпеки, а також інші заходи з модернізації, спрямовані на підвищення надійної та безпечної експлуатації «мільйонника». Енергоблок №1 став першим, де в повному обсязі вдалося реалізувати всі 15 поступкусіських заходів, передбачених Національним планом дій, уведеним 2011 року за результатами стрес-тестів після аварії на японській АЕС «Фукусіма-Даїчі».

Законодавством України не визначено максимальну кількість рішень щодо дозволів на продовження експлуатації енергоблока, проте норми й правила з ядерної та радіаційної безпеки встановлюють, що періодична переоцінка безпеки має здійснюватися на ядерних установках щонайменше один раз на 10 років. Існують процедури та критерії, які за результатами оцінки технічного стану елементів і систем підтверджують відповідність остаточного ресурсу критеріям ядерної та радіаційної безпеки. У разі відповідності обладнання допускається до подальшої експлуатації.

Було реалізовано повний комплекс робіт капітального та інжинірингового характеру, технічне обслуговування та ремонт. Виконано оцінку технічного стану на продовження терміну експлуатації систем, конструкцій та елементів, заходи з

підтвердження сейсмостійкості та кваліфікації обладнання, підвищення безпеки, усунення відхилень від нормативної документації. Результати цієї роботи узагальнено у звіті з періодичної переоцінки безпеки (ЗППБ), який у вересні 2023 року погоджено Держатомрегулювання.

РЕАЛЬНІ ОПТИМІСТИЧНІ ПРОГНОЗИ

Згідно з оновленими рішеннями про подальшу експлуатацію елементів першого контуру енергоблока №1, що ґрунтуються на додаткових розрахунках, прогнозованим терміном ресурсу є кінець 2033 року, а строк експлуатації трубопроводів, будівель і споруд за потреби може бути продовжено і на період після 2033 року.

Єдиний з основних елементів, що не підлягає заміні, стан якого є визначальним чинником для продовження виробничого життя енергоблока, — корпус реактора. Прогнози свідчать про наявність значних ресурсних запасів для елементів корпусу реактора — на період понад 10 років.

Важливо, що вартість заходів Комплексної (зведеної) програми підвищення рівня безпеки разом з послугами інжинірингового характеру (некапітальних) з обґрунтування можливості подальшої експлуатації енергоблока №1 Південноукраїнської АЕС у період довгострокової експлуатації ще на 10 років, щонайменше в 300 разів менша за побудову одного атомного блока. Для країни, яка перебуває в стані війни, коли особливо гостро відчувається нестача ресурсів, така економія — потужний внесок у Перемогу над ворогом.

ВИСОКИЙ РІВЕНЬ БЕЗПЕКИ І КУРС НА ВДОСКОНАЛЕННЯ

За результатами державної експертизи ЗППБ цільові показники безпеки енергоблока №1 відповідають критеріям, установленим для діючих енергоблоків. Заплановані ПАЕС технічні та організаційні заходи на наступні роки дозволять забезпечити надалі поліпшення показників безпеки.

За час після попередньої переоцінки безпеки вдалося значно покращити показники безпеки. Наприклад, частота важкого пошкодження активної зони енергоблока №1 зменшилася більш ніж

удвічі. Отже, рівень безпеки енергоблока №1 не лише відповідає встановленим чинними нормами і правилами з ядерної та радіаційної безпеки критеріям, а й суттєво вищий за той, що був на початку його експлуатації.

У висновку комплексного аналізу оцінених факторів безпеки встановлено, що проєкт енергоблока, технічні засоби та адміністративні заходи щодо захисту споруд, систем і елементів забезпечують безпечну, надійну та ефективну експлуатацію енергоблока. Безпека експлуатації енергоблока №1 у термін до наступної періодичної переоцінки безпеки забезпечується реалізованими та запланованими до реалізації технічними й організаційними заходами, спрямованими на запобігання порушенням нормальної експлуатації, аварійним ситуаціям та аваріям, а також обмеження їх наслідків.

Політика експлуатуючої організації та ВП ПАЕС, в основу якої покладено принцип постійного підвищення безпеки АЕС, включає постійний контроль і аналіз стану безпеки енергоблока №1.

Усі фактори безпеки відповідають вимогам чинних нормативних документів з ядерної та радіаційної безпеки без погіршення їх проєктного стану, чим підтверджується можливість безпечної експлуатації першого «мільйонника» щонайменше до завершення наступної переоцінки безпеки — 2.12.2033 року.

В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

«Об'єднання «Радон»: підприємство продовжує працювати»

Довідково:

Первинна профспілкова організація управління ДСП «Об'єднання «Радон» розпочала своє існування як первинна профспілкова організація Київського державного міжобласного спецкомбінату (ДМСК) і входила до складу Профспілки підприємств побутового обслуговування УРСР з 1962 року. У 1990 році було створено Українське державне об'єднання «Радон», частина працівників Київського ДМСК перейшла до складу управління об'єднання й утворилася ППО управління УкрДО «Радон». 1993 року ППО УкрДО «Радон» увійшла до складу Атомпрофспілки України.

Сьогодні на ДСП «Об'єднання «Радон» створені і діють 5 первинних профспілкових організацій, які є організаційними ланками Атомпрофспілки:

- ППО ДСП «Об'єднання «Радон» (34 члени), до якої входять первинні профспілкові організації відокремлених підрозділів ДСП «Об'єднання «Радон»;
- ППО Дніпровської міжобласної філії ДСП «Об'єднання «Радон» (32 члени);
- ППО працівників Державного спеціалізованого підприємства «Львівський державний міжобласний спеціальний комбінат» (43 члени);
- ППО Одеського державного міжобласного спеціального комбінату УкрДО «Радон» (49 членів);
- ППО Київського державного міжобласного спеціального комбінату (35 членів).

(Закінчення.

Початок на 1-й стор.)

З кінця 2022 року розпочалася підготовка пакетів документів для внесення змін до ліцензії на право провадження діяльності з переробки, зберігання радіоактивних відходів у частині продовження терміну. У 2023 році переоформлено такі ліцензії для Харківської міжобласної філії, Дніпровської та Одеської міжобласних філій. 2024-го будуть переоформлені ліцензії для Львівської міжобласної філії і для Центрального виробничого майданчика. Ліцензована діяльність здійснюється у повному обсязі: приймаємо радіоактивні відходи на тимчасове зберігання, перевозимо їх, беремо участь у ліквідації радіаційних аварій та здійснюємо всі види діяльності щодо поводження з радіоактивними відходами.

— Працюємо у звичному режимі, — веде далі **провідний інженер-радіолог пункту зберігання радіоактивних відходів, голова ППО КДМСК Марина Єфремова.** — Зі збройною агресією росії проти України, масованими обстрілами робота ускладнилася. Під час повітряної тривоги персонал дотримується необхідних додаткових заходів безпеки та інструкцій. Протягом 2022-2023 років перевищень нормативних значень радіаційних параметрів не зафіксовано.

Становлення, зміни, реформування

Систему спецкомбінатів для довготермінового зберігання або захоронення різних джерел іонізуючого випромінювання, не пов'язаних з експлуатацією АЕС (надходять від медичних, наукових, освітніх та промислових закладів), в Україні було створе-

но у 1960-1962 роках. За час свого існування об'єднання реформувалося, змінювало назви, завдання. З будівництвом у Чорнобильській зоні відчуження спеціальних сховищ для зберігання РАВ усе, що накопичилося в «Об'єднанні «Радон» із 60-х років, має бути везене у відповідних контейнерах на територію Зони відчуження на комплекс «Вектор». Таке рішення було обґрунтоване тим, що 95% радіоактивних відходів в Україні вже перебувають у Зоні відчуження. Це відходи, які утворилися внаслідок аварії на ЧАЕС.

— Наше підприємство засноване на державній власності, належить до сфери управління Державного агентства України з управління Зоною відчуження, — розповідає Євген Ігнатюк. — Після ліквідації ДК «УкрДО «Радон» у 2019 році та реорганізації у ДСП «Об'єднання «Радон» до його складу увійшло п'ять відокремлених підрозділів: Дніпровська, Львівська, Одеська та Харківська міжобласні філії, а також Центральний виробничий майданчик. За-

галом сьогодні на ДСП «Об'єднання «Радон» працюють 348 працівників. Основними завданнями ДСП є провадження діяльності з переробки та тимчасового зберігання радіоактивних відходів, перевезення радіоактивних матеріалів, забезпечення роботи державної системи обліку радіоактивних відходів та участі у ліквідації радіаційних аварій на території України.

І хоча реорганізації проходили для трудового колективу не завжди гладко, про що розповіла Марина Єфремова, з нинішнім керівництвом ДСП «Об'єднання «Радон» соціальний діалог налагоджено, дотримуються принципи та взаємні зобов'язання адміністрації і профспілки в інтересах працівників.

Серед головних проблем — затримка заробітної плати

— На жаль, не повною мірою виконується пункт Галузевої угоди між Державним агентством України з управління Зоною відчуження і Профспілкою працівників атомної енергетики та промисловості України у

частині виплати заробітної плати, — зауважує Євген Ігнатюк. — У першому кварталі 2022 року та у першому кварталі 2023 року через відсутність цільового фінансування за державною програмою протягом січня-лютого 2022-го та лютого-березня 2023-го відбулися затримки у виплаті заробітної плати. Причиною цього стало непогодження паспорту бюджетної програми з КПКВК 2708090 з Міністерством фінансів України (паспорт бюджетної програми «Виконання робіт у сфері поводження з радіоактивними відходами неядерного циклу, будівництво комплексу «Вектор» та експлуатація його об'єктів».

— **Ред.**) Але як тільки кошти надходять, заробітна плата виплачується працівникам у повному обсязі. Розпочався 2024 рік, і знову постає питання стосовно своєчасності виплат заробітної плати або чергової (як це відбувалося в попередні роки) затримки виплат нарахованих коштів

протягом двох-трьох місяців. Наразі з метою вирішення питання фінансування у першому кварталі року підприємств, задіяних у циклі поводження з радіоактивними відходами, Атомпрофспілка проводить переговори з ДАЗВ щодо внесення відповідних змін до нової Галузевої угоди між Атомпрофспілкою та ДАЗВ.

...У зв'язку з російською військовою агресією частини об'єктів опинилися на тимчасово окупованій території, біля деяких з них велися й ведуться бойові дії. Усі ці фактори мають бути враховані в новій державній програмі поводження з радіоактивними відходами до 2031 року. Уряд доручив Державному агентству з управління Зоною відчуження розробити проект такої програми («Загальнодержавної цільової екологічної програми поводження з радіоактивними відходами») та подати його на розгляд Кабінету Міністрів.

Лілія СОКОЛОВА

ЗАКОНОДАВСТВО

Зміни у наданні та використанні відпусток: закон набрав чинності

Звертаємо увагу, що 24 грудня 2023 року набрав чинності Закон України від 22 листопада 2023 року №3494-ІХ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо впорядкування надання та використання відпусток, а також інших питань» (далі — Закон №3494).

Законом передбачено внесення змін та доповнень до таких законодавчих актів:

- Кодекс законів про працю України (далі — КЗпП);
- Закон України від 15 листопада 1996 року №504/96-ВР «Про відпустки» (далі — Закон №504);
- Закон України від 15 березня 2022 року №2136-ІХ «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану»;
- Закон України від 09 липня 2003 року №1058-ІV «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування»;
- Закон України від 15 вересня 1999 року №1045-ІV «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності»;
- Закон України від 10 грудня 2015 року №889-ІІІ «Про державну службу»;
- Закон України від 05 вересня 2017 року №2145-ІІІ «Про освіту»;
- Закон України від 06 червня 2019 року №2745-ІІІ «Про фахову передвищу освіту».

Основні зміни, передбачені Законом №3494

1. Перенесення вихідних та робочих днів, крім випадків, встановлених КЗпП, відтепер визначається трудовим та/або колективним договором. У разі відсутності відповідного положення у трудовому та/або колективному договорі перенесення вихідних та робочих днів здійснюється за наказом (розпорядженням) роботодавця, погодженим з виборним органом первинної профспілкової організації (профспілковим представником), а в разі відсутності первинної профспілкової організації — з вільно обраними та уповноваженими представниками (представником) працівників.

2. Тривалість щорічних додаткових відпусток, умови та порядок їх надання встановлюються нормативно-правовими актами України, а також трудовим та/або

колективним договором.

3. Тривалість, порядок, умови надання та оплати відпустки для підготовки та участі в спортивних змаганнях відтепер визначаються трудовим та/або колективним договором.

4. Відпустка при народженні дитини відтепер надається не пізніше трьох місяців з дня народження дитини. При цьому, якщо така відпустка надається батьку дитини, який не перебуває у зареєстрованому шлюбі з матір'ю дитини, за умови що вони спільно проживають, пов'язані спільним побутом, мають взаємні права та обов'язки, то це повинно підтверджуватися заявою матері дитини та свідоцтвом про народження дитини, в якому зазначена відповідна інформація про батька дитини. Також ця відпустка може надаватися бабі або діду чи іншому повнолітньому родичу дитини, які фактично здійснюють догляд за дитиною, мати (батьку) якої є одинокою матір'ю (одиноким батьком) також на підставі заяви одинокої матері (одинокого батька) дитини.

5. Працівникам, призваним на строкову військову службу, військову службу за призовом осіб офіцерського складу, військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період, військову службу за призовом осіб із числа резервістів в особливий період або прийнятим на військову службу за контрактом, за їхнім бажанням та на підставі заяви відтепер може виплачуватися грошова компенсація за всі не використані ними дні щорічної відпустки, а також додаткової відпустки працівникам, які мають дітей або повнолітню дитину з інвалідністю з дитинства підгрупи А І групи. Відповідна заява подається не пізніше останнього дня місяця, в якому працівник був звільнений від роботи у зв'язку з призовом на військову службу».

6. За сімейними обставинами та з інших причин працівнику може надаватися відпустка без збереження заробітної плати на термін, обумовлений угодою між працівником та роботодавцем, але відтепер не більше 30 календарних днів на рік. На час загрози поширення епідемії, пандемії, необхідності самоізоляції працівника у випадках, встановлених законодавством, та/або у разі виникнення загрози збройної агресії проти України, надзвичайної ситуації техногенного, природного чи іншого характеру працівнику може надаватися відпустка без збереження заробітної плати без обмеження зазначеного вище строку. Тривалість такої відпустки визначається угодою сторін.

Час перебування у цих відпустках відтепер не зараховується до стажу роботи, що дає право на щорічну основну відпустку, передбачену пунктом 4 частини першої статті 9 Закону №504.

7. На час профспілкового навчання працівникам, обраним до складу виборних профспілкових органів підприємства, установи, організації, надається додаткова відпустка тривалістю до 6 календарних днів відтепер з компенсацією середньої заробітної плати за рахунок профспілкової організації, за рішенням якої працівник направлений на профспілкове навчання.

8. Працівники, які приступили до роботи після звільнення з військової служби у зв'язку із закінченням особливого періоду або оголошенням демобілізації, відтепер мають право на відпустку без збереження заробітної плати тривалістю до 60 календарних днів, що має надаватися їм в обов'язковому порядку. При цьому період перебування у такій відпустці включається до страхового стажу працівника.

9. У разі проходження військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період, або військової служби за призовом осіб із числа резервістів в особливий період педагогічними та науково-педагогічними працівниками середньої заробітної плати з ними не зберігається.

10. У період дії воєнного стану надання працівнику щорічної основної відпустки за рішенням роботодавця може бути обмежено тривалістю 24 календарні дні за поточний робочий рік. Якщо тривалість щорічної основної відпустки працівника становить більше 24 календарних днів, надання не використаних у період дії воєнного стану днів такої відпустки переноситься на період після припинення або скасування воєнного стану. Відтепер за рішенням роботодавця невикористані дні такої відпустки можуть надаватися без збереження заробітної плати (окрім керівних працівників закладів освіти, педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників).

11. У період дії воєнного стану надання працівнику будь-якого виду відпустки (крім відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами, відпустки для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку та відпустки у зв'язку з усиновленням дитини) понад щорічну основну відпустку, за рішенням роботодавця може здійснюватися без збереження заробітної плати. Надання невикористаних днів такої відпустки переноситься на період після припинення або скасування воєнного стану. За рішенням роботодавця невикористані дні такої відпустки можуть надаватися без збереження заробітної плати (окрім керівних працівників закладів освіти, педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників).

12. У період дії воєнного стану роботодавець може відмовити працівнику у наданні будь-якого виду відпусток (крім відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами та відпустки для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку), якщо такий працівник залучений до виконання робіт на об'єктах критичної інфраструктури, а саме робіт з виробництва товарів оборонного призначення або до виконання мобілізаційного завдання (замовлення).

За матеріалами kadrovik.ua

Існування профспілкового руху в Україні — це ознака рівня цивілізованості держави

ВОЇНИ СВІТЛА

«Завдяки нашим Героям є ранок і Україна»

(Закінчення.
Початок на 1-й стор.)

Згодом ми отримали завдання передислокуватися під білоруський кордон. Разом з прикордонниками цілодобово здійснювали контроль території, будували фортифікаційні споруди, копали окопи та облаштовували бліндажі. Дуже допомагали в цій справі колеги з РАЕС, вони передавали нам цяхи, скоби, пилівку, інструменти. Телефонували мій керівник з роботи Олександр Соловйов, цікавився нашими потребами, підтримував матеріально.

У боях за Бахмут

У лютому 2023-го наш підрозділ перекинули на Донеччину, на оборону Бахмута. Українське місто гарне було, будинки красиві, дитячі садочки, але вікна всі вибиті, вітер шмагає тюлі й штори. Били по ньому з артилерії окупанти безтямно. У місті йшли запеклі вуличні бої. Ми займали кругову оборону, працювали невеличкими групами. Для нас головне було — пильність. Кулі свистіли біля вух, пролітали біля обличчя. Тактика у ворога така: спочатку крили мінометами, потім йшли на штурм. Дронів у них багато. Мавіки, орлани.

...Наше завдання було — вистояти і перемогти.

Під час чергового мінометного обстрілу поранило товариша. Влучило в потилицю. Мені довелося швидко затиснути рану шарфом, що був під рукою, далі гукнув побратимів: «Товариш втратив свідомість. Сам з Антонівки, мій земляк, разом жили в бліндажі». Щастя, що хлопця вдалося врятувати.

Дорогою життя

Усі бійці мужньо тримали оборону українського міста. Ворог шаленів, знову і знову атакував і не міг взяти наші позиції. Бували моменти, мій автомат димів від кількості випущених куль. Ми діяли так, як нас вчили. У групі зі мною «привіти» росіянам слали побратими «Іванович» та «Горинич». Над нами постійно висіла «пташка» — так ворог коригував по нас вогонь. Доводилося перебігати з укриття в укриття. Ворог гатив із танка. Мене привалило частиною

стіни від будинку. На щастя, обійшлося без серйозних ушкоджень. А по рації передали: на нас ідуть «вагнери», потрібно зайняти позиції...

За три метри від мене вибухнула міна. Мене накрило мінно-вибуховою хвилею, осколками поранило плече. Коли отямився, поворушив пальцями: «Живий!» Наші хлопці тоді втримали позиції, на евакуацію мене проводжав «Горинич».

Поранили вивозили «Дорогою життя». Вона постійно прострілювалася. Наш бронетранспортер заглух, завівся з четвертого чи п'ятого разу. За Бахмутом поранили передали у «швидку». Едик, водій медичної частини нашого батальйону, на всіх парах мчав до медпункту, віртуозно об'їжджаючи воронки. В тих умовах це був справжній героїзм. А ще героїські хлопці були у моїй роті, хороші побратими «Борода», «Піксель», «Брат», «Старий», «Гоць».

Телефон служить досі

Я увесь час думав про рідних, і було якесь відчуття захищеності. Знав, вони молилися... Кілька осколків за допомогою магніту з мене дістали в Дружківці. Далі лікувався у Вінниці. До речі, єдиний номер телефону, який я згадав (після контузії була часткова втрата пам'яті), це був номер дружини. А мій телефон випав під час бою. Думав, там і лишився. Проте мої вірні побратими «Іванович» та «Горинич» підібрали його і через наших вараських волонтерів передали дружині. Він зі мною. Досі мені служить.

Подяка й уклін кожному, хто виборює перемогу

Хочу згадати професійну роботу наших медиків: моя щира повага і подяка завідувачці відділення щелепно-лицевої хірургії Марії Олександрівні Івановій, в якій я лікувався у Вінниці. Це справді лікар від Бога. Взагалі низький уклін усім, хто рятує життя українських воїнів. А про наших волонтерів скажу, що це ті ж самі воїни, які вперто й невтомно тягнуть на своїх плечах величезну роботу.

Люди повинні пам'ятати Героїв, завдяки яким є ранок і Україна. Вічна слава полеглим. Ця війна має закінчитися нашою Перемогою, і тільки Перемогою. Нам не потрібно чужого, ми захищаємо своє. Сьогодні важливо донатити на військо, всіма силами підтримувати наших захисників».

Тетяна КОРОВАЙЧУК
Фото з архіву
Віктора КОСТЮЧИКА

За оборону України

Віктор Костючик отримав нагороду — відзнаку Президента України «За оборону України». Після демобілізації за станом здоров'я повернувся до роботи на РАЕС, у рідний колектив служби контролю металу. До речі, позивний у нього був «Металіст».

ВІДДАНІ ПРАЦІ

«Усе життя я мала роботу, яка мені до душі»

Економіст Людмила Сергіївна ГУЦ пропрацювала на Хмельницькій АЕС 30 років. Колеги з вдячністю згадують її як ефективного адміністратора та активного діяча профспілки. Ці два напрями діяльності, на думку нашої співрозмовниці, нерозривно пов'язані між собою.

Людмила Сергіївна, Ви прийшли на ХАЕС, будучи молодим фахівцем. Чи був у Вас уже досвід роботи?

Так, першу трудову «школу» я пройшла в Харкові. Мій чоловік навчався там у юридичному інституті, а мене, випускницю Львівського торгово-економічного інституту, взяли на посаду коменданта великого студентського гуртожитку. У 22 роки довелося очолити колектив із 60 осіб! Отоді я переконалася, що життя — найкращий учитель, набувши досвіду організатора, який потім став у нагоді.

По закінченні навчання чоловік отримав розподіл у Хмельницьку область і в лю-

тому 1993 року я влаштувалася на роботу на ХАЕС.

Які посади Ви обіймали і що входило до кола Ваших обов'язків?

Трудовий шлях я почала як економіст першої категорії. Потім 15 років працювала заступником начальника цеху господарського забезпечення, ставши згодом очільницею цього підрозділу. Наші співробітники забезпечували харчування працівників станції та відряджених спеціалістів. Вони відповідали за прибирання приміщень і навколишньої території, за озеленення. У відомі моїх колеги перебував і готельний комплекс станції. Для всього цього потрібні були руки! Ротував, першу трудову «школу» я пройшла в Харкові. Мій чоловік навчався там у юридичному інституті, а мене, випускницю Львівського торгово-економічного інституту, взяли на посаду коменданта великого студентського гуртожитку. У 22 роки довелося очолити колектив із 60 осіб! Отоді я переконалася, що життя — найкращий учитель, набувши досвіду організатора, який потім став у нагоді.

Чим вирізнявся колектив, який Ви очолювали?

Наша команда більш як на 90% складалась із жінок, а жіночий колектив надзвичайно працьовитий! Проте слід розуміти, що жінки — це вразлива частина населення. Серед співробітниць було чимало багатодітних, матерів-одиначок, малозабезпе-

чених. Десь половина посад у нашому відділі не належала до категорії «промперсонал», а це означає відсутність надбавок... Наприклад, наша буфетниця не є оператором турбіни. Але працюючи у «серці» станції, у машинній залі, вона перебуває у тих самих умовах!

Будучи економістом-«трудовиком» та відповідаючи за персонал, я добре знала, з якими труднощами стикаються мої колеги. Для деяких з них питання в бухгалтерському сенсі полягало у тим, щоб було чим нагодувати дітей. За кожну ситуацію боліло серце...

Що найбільше стимулювало Вас до активної профспілкової діяльності?

Довіра колективу. У 1999 році мене обрали головою цехового профкому. 2002-го — членом профспілки ХАЕС та головою комісії організації масової роботи. За рішенням колективу цю посаду я обіймала чотири рази поспіль. Ніхто з колеги не запитав: «А з чого б це ми висували Людмилу Сергіївну?» Навпаки, казали: «Звісно, наші інтереси має представляти Людмила Сергіївна! Вона у курсі всіх справ і знає, які трибуни слід використати, аби донести нашу позицію». Я завжди була вдячна за таку оцінку своєї роботи.

Як мені вдалося поєднати керівну посаду і захист інтересів працівників?

Річ у тім, що я завжди була переконана: адміністрація і профспілка не повинні протистояти. У них одна мета: забезпечити працівникам гідні умови праці й оплати. Вважала, маю бути миротворцем, проявляти мудрість, задіювати жіночу інтуїцію.

Хочу зауважити, що багато з моїх колеги з профспілкового активу пішли вгору кар'єрними сходами й обійняли керівні посади. Напевно, розвитку організаційських здібностей сприяли профспілкові навчальні семінари. З 2000 року вони регулярно проходили на базі відпочинку «Гілея». Там були представлені делегації з усієї «Атомпрофспілки», не лише з атомних станцій, а й з інших підприємств. Було дуже цікаво дізнатись, як одні й ті самі проблеми по-різному вирішуються в різних обставинах. Якись із рішень можна було брати собі на озброєння. А подекуди були підстави пишатися нашими підходами. Ми усвідомлювала, що ми молодіші, йдемо на крок попереду інших!

Ви завжди ділилися досвідом з колегами. Проте можна передати знання про певні організаційні інструменти... Але як навчити мудрості, виваженості, вміння співпереживати?

Певно, застосовувати той же принцип, що й у вихованні дітей: подавати приклад. Не важливо, що ви

будете говорити, важливо, як ви будете діяти. Суджу по собі: моя переконаність у тім, що всі проблеми потрібно вирішувати спокійно і раціонально, йде з дитинства. Мама ніколи не підвищувала на мене голос. І я також жодного разу не дозволяла собі накричати на когось зі співробітників. І ще — дуже важливо бути разом із командою. У найскладніші періоди — під час епідемії ковіду, на початку повномасштабного вторгнення — я могла б відсиджуватися в кабінеті та керувати по телефону. Але я вважала за необхідне бути поруч зі своїми колегами.

Чи не було болісним розставання з колективом через Ваш вихід на заслужений відпочинок?

А ми й досі підтримуємо тісні зв'язки, я знаю, що відбувається на підприємстві і так само переживаю за співробітників. Але тепер більше

часу можу приділити собі. Більше цікавить те, що я можу дати рідним, аніж те, що я можу взяти від життя.

Раніше на першому місці стояла робота, відчувала себе, немов заведена пружина, немов механізм, який мусить все зробити вчасно. Завантаженість була величезною. Однак, озирнувшись, радію, що мала роботу, яка була мені до душі, приносила задоволення.

Що побажали б своїм колишнім колегам?

Миру і здоров'я. На жаль, нині ми стикаємося з обставинами, на які не можемо вплинути і які дійсно можуть вбити з колії. Та коли близькі цілі, то все інше можна подолати. Немає питань, які неможливо вирішити: стикнувшись з проблемою, потрібно сідати, обговорювати її, шукати способів розв'язання — і діяти!

Леся ГАЙОВА

Відсутність інформації про зрблену профспілковою організацією справу — це відсутність самої справи!

Засновник: Професійна спілка працівників атомної енергетики та промисловості України
Видавець: Редакція газети «Атомник України»

Поштова адреса редакції: вул. Хрещатик, 22, а/с 393 м. Київ, 01001
Газета «Атомник України»

Головний редактор
Марічка КОРМУШКІНА
Телефон: (044) 205-74-20
E-mail: atomnik@union.kiev.ua
atomnik@gmail.com
http://www.atomprofspilka.info

Газета виходить 2 рази на місяць
Індекс — 21766

За точність викладених фактів відповідальність несе автор
Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій

При передруку посилання на «Атомник України» обов'язкове

Свідоцтво про реєстрацію
КВ №4480 від 21.08.2000 року

Газета віддрукована
у ТОВ «МЕГА-ПОЛІГРАФ»:
04073, м. Київ,
вул. Марка Вовчка, 12/14.

Тираж 1000